

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากสภาพปัจจุบันสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ มีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องกับการศึกษา สังคมแห่งยุคโลกาภิวัตน์และฐานความรู้ส่งผลให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ คุณภาพของผู้เรียนจึงเป็นประเด็นสำคัญที่กล่าวถึงเป็นอย่างมากในวงการศึกษาระดับโลก **จึงมีความเห็นสอดคล้องกันในการปฏิรูปการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเรียน การสอน การพัฒนาการศึกษาที่จะต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาทุก** **อย่างให้เป็นองค์รวม การพัฒนาการศึกษาให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถสร้างสรรค์** **ปรับตัว รู้เท่าทันและตอบสนองต่อสิ่งท้าทายในอนาคตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ผู้เรียนมีคุณภาพสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ สร้างความมั่นใจและสามารถเป็นหลักประกันต่อผู้รับบริการ** **ได้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม การผลิตนักเรียนให้มีคุณสมบัติดังกล่าวแล้ว สถานศึกษาจึง** **เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีภารกิจที่จะต้องรับผิดชอบ หลักค่านิยม การศึกษาให้มีคุณภาพบนพื้นฐาน** **ของความหลากหลาย และความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งหวังคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ**

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องบริหารจัดการศึกษาใน**เชิงคุณภาพ** โดยมีการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่เสริม และผลักดันให้กระบวนการทำงานในทุกระดับ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนินไปอย่างสอดคล้องกันเป็นระบบ มุ่งหน้าไปในทิศทางที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ เพื่อบรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ, 2544 : 2-3) **สภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบัน การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน สังคม ประเทศชาติ และกระแส** **โลกาภิวัตน์ รัฐไม่สามารถสร้างคนให้มีจิตใจที่ดี - ให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะดำรงชีวิตในสังคม** **ประกอบอาชีพอย่างเหมาะสม และสามารถพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้น (กรมสามัญศึกษา, 2542 : 1)**

สภาพการจัดการศึกษา**ปัจจุบัน** คุณภาพของการศึกษาของไทยยังมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะระหว่างเมืองและชนบทและภายในเขตเมืองมีสถานศึกษาเพียงบางแห่งเท่านั้นที่ได้รับความนิยมและยอมรับเป็นพิเศษ โดยภาพรวมแล้วคุณภาพในการจัดการศึกษาของไทยนั้นยังคงเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ว่า ผู้ที่จบการศึกษาในแต่ละระดับของหลักสูตรการศึกษานั้นพื้นฐานยังไม่มีคุณภาพที่สังคมพอใจ จนแสดงถึงการไม่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคม และยังไม่มีความมาตรฐานกลางที่สถานศึกษาดัง ๆ พึ่งมี **จึงผลิตทำให้ได้ผลเท่าเทียมกัน** ในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียน การสอน (กรมสามัญศึกษา, 2542 : 2)

และยังไม่มีมาตรฐานกลางที่สถานศึกษาต่าง ๆ พึ่งมี พึ่งผลิตทำให้ได้ผลเท่าเทียมกัน ในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียน การสอน (กรมสามัญศึกษา, 2542 ข : 2)

ปัญหาคุณภาพการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการกล่าวไว้ดังนี้ (คณะกรรมการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา, 2542 : 3 - 4)

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกรมวิชาการ พบว่านักเรียนยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพอใจกล่าวคือ

1.1 ระดับประถมศึกษา พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2539 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์วิชาต่าง ๆ อยู่ระหว่าง 52 - 61 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนโดยรวมในเขตกรุงเทพมหานคร มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนในส่วนภูมิภาค

1.2 ระดับมัธยมศึกษา พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2540 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาต่าง ๆ ต่ำกว่า 50 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ยกเว้นวิชาภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และวิชาสังคมศึกษา ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ 59 คะแนน และ 55 คะแนน ตามลำดับ และนักเรียนโดยรวมในกรุงเทพมหานครมีคะแนนผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนในส่วนภูมิภาค

2. ด้านศักยภาพ และความสามารถในการแข่งขันกับประชาคมโลกซึ่ง ข้อมูลจากหนังสือ The World Competitiveness Year Book 1997 ได้จัดอันดับความสามารถการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ การศึกษาของประเทศไทยอยู่ในอันดับท้าย ๆ ทั้งสิ้น กล่าวคือความสามารถในการแข่งขันของประชากรอันดับ 37 การศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ อยู่อันดับ 40 ระบบการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจ อันดับ 41 และมีจำนวนปีของประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปได้รับการศึกษาโดยเฉลี่ยเพียง 5.3 ปี ในขณะที่ญี่ปุ่น 10.7 ปี เกาหลีใต้ 8.8 ปี สิงคโปร์ 7.3 ปี และมาเลเซีย 6.4 ปี

จากข้อมูลการประเมินของ IEA (International Association for the Evaluation of Education Achievement) เกี่ยวกับผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิชาวิทยาศาสตร์ ยังพบว่าแม้ผลการเรียนของนักเรียนไทยจะดีกว่าอีกหลายประเทศในโลก แต่ก็ยังต่ำกว่าหลายประเทศในทวีปเอเชีย สภาพดังกล่าวข้างต้นทำให้สังคมมีข้อสงสัยเกี่ยวกับคุณภาพของการจัดการศึกษาและมีข้อเรียกร้องจากสถานศึกษา ความเชื่อมั่นว่าสถานศึกษาต่าง ๆ จะผลิตผู้จบการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม และคุณสมบัติต่าง ๆ ได้ครบถ้วนตามหลักสูตร และตามความคาดหวังของสังคมนั้น ความน่าเชื่อถือในปัจจุบันจรรยาบรรณการให้การศึกษาของสถานศึกษาต่าง ๆ ว่ามีความเป็นมาตรฐานเหมาะสมใกล้เคียง ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่จะนำไปสู่ผลต่อการจัดการศึกษาที่ต้องการ มีความยั่งยืนในการลงสภาพการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เพื่อเป็นหลักประกันว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพสามารถตอบสนองความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของคนให้สอดคล้องกับลักษณะของสังคมในปัจจุบันและในอนาคตที่เชื่อถือได้ จึงได้จัดให้มีการประกันคุณภาพภายใน (กรมสามัญศึกษา. 2542 ก : 3)

นโยบายของรัฐด้านการศึกษา ได้กำหนดแนวทางการปรับปรุงพัฒนาไว้ดังนี้

1. ปรับปรุงการจัดการศึกษาทุกระดับ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

2. เร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข เป็นคนดี คนเก่ง

3. พัฒนาด้านคุณธรรม มีความสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยตนเอง

4. จัดให้มีมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ และระบบการประเมินและการประกัน

คุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาไทยให้มีมาตรฐานเป็นเลิศ (กรมสามัญศึกษา. 2542 ก : 3)

การปฏิรูปการศึกษาเป็นกลไกหนึ่งที่มีรัฐกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดแนวทางปฏิรูปด้านต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนี้

1. ปฏิรูประบบการศึกษาให้สอดคล้องซึ่งกันและกันทั้งระบบไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2. ปฏิรูปการเรียนรู้โดยให้ความสำคัญแก่หลักสูตร ผู้เรียน เนื้อหาสาระ วิธีการเรียน การสอน แหล่งเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน

3. ปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งของหน่วยงานรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน โดยเน้นการกระจายอำนาจ

4. ปฏิรูปครู ณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา โดยถือว่าเป็นผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง เน้นมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ และการพัฒนาตนเองต่อเนื่อง

5. ปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา เพื่อระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้เพื่อการจัดการศึกษา จัดสรรทรัพยากรให้ถึงผู้เรียนอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม มีระบบบริหารทรัพยากรที่มีความคล่องตัวอย่างมีประสิทธิภาพ ตรวจสอบได้ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2544 : 4 - 5)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษากำหนดสาระสำคัญไว้ในมาตรา 47-51 ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 23- 24)

มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา

ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงาน ต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและ **มาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก**

มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์ การมหาชนซึ่งทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอกและทำการประเมินผล การจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและ หลักการและแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการ ประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่การ ประเมินครั้งสุดท้ายและเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

มาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มี ข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษารวมทั้ง ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่า เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษาตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา หรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง ที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น

มาตรา 51 ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาได้ไม่ได้ตามมาตรฐานที่ กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาจัดทำข้อเสนอแนะการ ปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่ กำหนดหากมิได้ดำเนินการดังกล่าวให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการ ศึกษารายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อ ดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข

กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาน ศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 หมวด 1 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา ข้อ 2 กำหนดว่าให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจาก สถานศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา ที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเต็มศักยภาพ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ภายใน จึงเน้นความรับผิดชอบของสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาให้

ผู้เรียนโดยตรงโดยสถานศึกษาร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเขตพื้นที่การศึกษา ภายใต้การกำกับดูแล และสนับสนุนส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชา ข้อมูลหลักฐานที่ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายว่าผู้เรียนทุกคน จะได้รับการบริการด้านการศึกษามีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ (กรมวิชาการ, 2544 : 3-4)

สภาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษานครนายก พบว่า โรงเรียนใช้แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเดิม และกรมสามัญศึกษาเดิมจากผลการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาในรอบแรก ปี 2545 – 2546 จำนวน 53 โรงเรียน ตามมาตรฐานการศึกษา 14 มาตรฐาน สรุปผลการประเมิน 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านผู้เรียน จำนวน 7 มาตรฐาน อยู่ในระดับดี 4 มาตรฐาน ระดับพอใช้ 3 มาตรฐาน ระดับปรับปรุง 1 มาตรฐาน
2. ด้านครูผู้สอน จำนวน 2 มาตรฐาน ระดับดี 1 มาตรฐาน ระดับพอใช้ 1 มาตรฐาน แต่ในค้ำบ่งชี้ควรปรับปรุง 2 มาตรฐาน
3. ด้านผู้บริหาร จำนวน 5 มาตรฐาน ระดับดี 3 มาตรฐาน ระดับพอใช้ 2 มาตรฐาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก, 2547 : 22 – 23)

สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 เป็นกฎหมายทางการศึกษาที่มีความสำคัญ จากผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในดังกล่าว ยังไม่อยู่ในระดับดีทุกด้าน โรงเรียนจึงต้องถือปฏิบัติและพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในเพื่อที่จะพัฒนาและยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพเป็นที่เชื่อมั่นยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมซึ่งมีผลต่อคุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาของประเทศต่อไป

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาได้จัดดำเนินการประเมินการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าข้อมูล ณ วันที่ 16 สิงหาคม 2547 โรงเรียนจำนวน 7,273 โรงเรียน ผลการประเมินมาตรฐานด้านครูมีผลการประเมินอยู่ในระดับดี ร้อยละ 46 ระดับพอใช้และปรับปรุงร้อยละ 54 ข้อมูล ณ วันที่ 20 ธันวาคม 2547 โรงเรียนจำนวน 10,730 โรงเรียน ผลการประเมินอยู่ในระดับดี ร้อยละ 37 ระดับพอใช้ และปรับปรุงร้อยละ 63 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2547 : 3,13)

งานวิจัยเกี่ยวกับการวางแผนการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนพบว่า โรงเรียนส่วนมาก ยังไม่มีมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูโรงเรียน จึงควรจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของครู

ให้มีความชัดเจน สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนและระบบการประกันคุณภาพภายใน โดยมีการประเมินการดำเนินงานของครูที่เป็นระบบ (วัชรวิทย์ เทพพิพิธทางกูร, 2544 : 201)

รายงานการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ในปีการศึกษา 2545 – 2546 มาตรฐานด้านครูผู้สอนพบว่า ครูมีจุดเด่นด้านความรู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายการจัดการศึกษามากที่สุด ร้อยละ 33.96 และมีความสามารถในการประเมินผลการเรียนการสอนและการนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาคุณภาพน้อยที่สุด ร้อยละ 3.77 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก, 2547 : 49)

มาตรฐานการปฏิบัติงานกำหนดขึ้นโดยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ประกอบด้วย 12 มาตรฐาน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2547 : 27) มาตรฐานการปฏิบัติงานดังกล่าวเป็นแนวทางการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษา

สรุปได้ว่าการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนควรกำหนดเป็นมาตรฐานปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียน โดยจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลอย่างมีคุณภาพ จากข้อมูลและสาระสำคัญดังกล่าวข้างต้นยังอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นควรควรปฏิบัติตามมาตรฐานปฏิบัติงานเพื่อส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐาน

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แนวคิด สภาพ และปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสงสัย และสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน กับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก งานวิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนมากยังไม่มีมาตรฐานปฏิบัติงานของครูโดยโรงเรียนควรจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูให้มีความชัดเจนสอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนและระบบการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งจะเป็แนวทางในการวางแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนกับการปฏิบัติงานของครูให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน จะส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานสามารถจัดเป็นข้อมูลอ้างอิงของโรงเรียน หน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

คำถามการวิจัย

การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก อย่างไร

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
2. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนกับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน และการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในกับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางการบริหารระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนและพัฒนากิจการปฏิบัติงานตามมาตรฐานของครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐาน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน กับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

1. หน่วยในการวิเคราะห์ได้แก่โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-3 และ ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
  - 2.1 ประชากร ได้แก่ โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 - 3 และ ช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
  - 2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1- 3 และ ช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
3. ตัวแปรที่ศึกษา
  - 3.1 การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-3 และ ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
  - 3.1 การปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-3 และ ช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

กรอบความคิดในการวิจัย

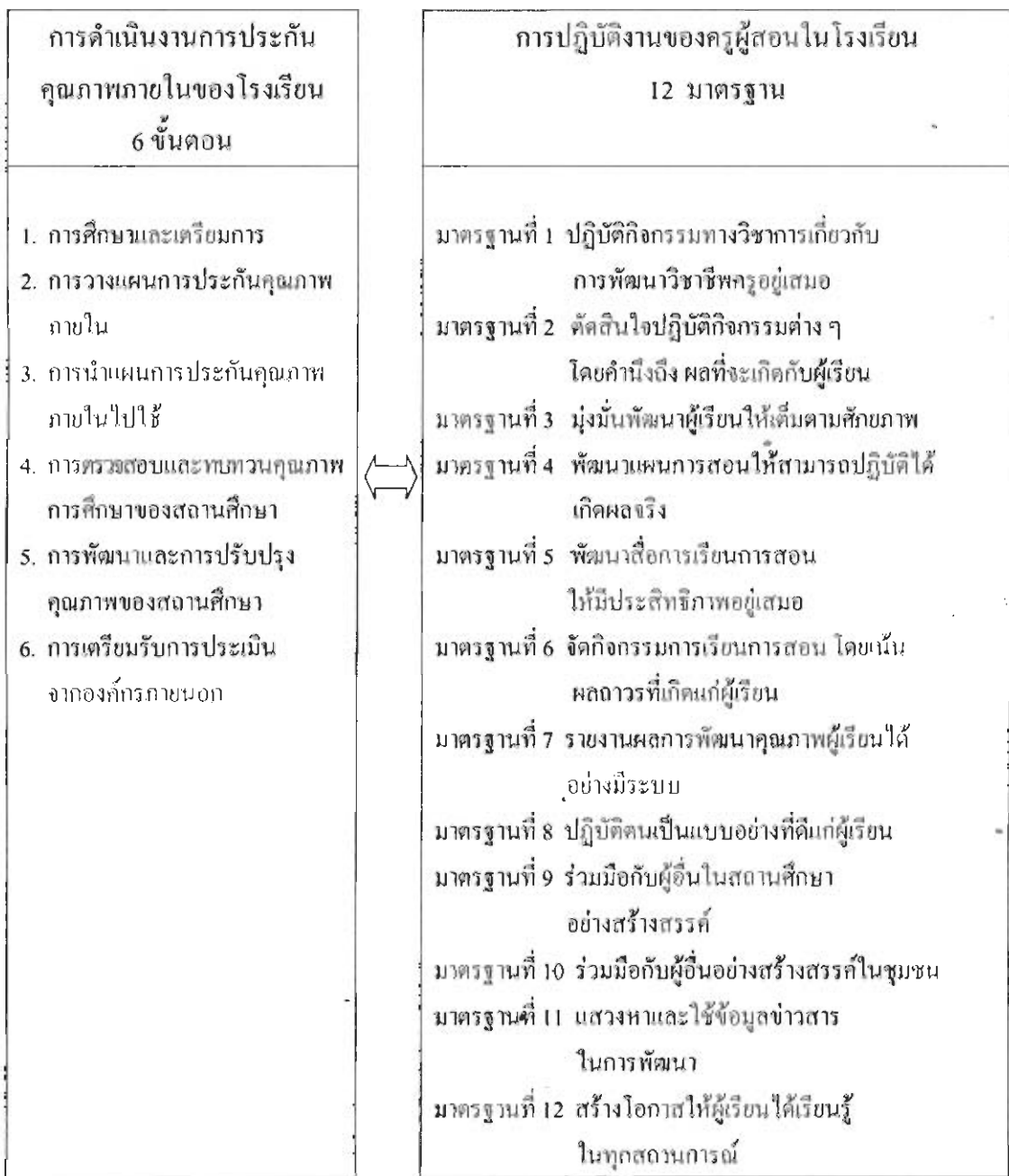
การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานการประกันคุณภาพ ภายในของโรงเรียนกับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-3 และ ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก โดยกำหนดกรอบประเด็น **ในการวิจัยการศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเดิม และกรมสามัญศึกษาดิม** ซึ่งมี 3 องค์ประกอบ จำนวน 6 ขั้นตอน

การศึกษาการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน **ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการศึกษามาตรฐานการปฏิบัติงานของครูผู้สอน** กำหนดโดยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติสภาครู และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ประกอบด้วย 12 มาตรฐาน

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนกับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก กำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัยดังภาพประกอบต่อไปนี้

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดในการวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในกับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน

นิยามคำสำคัญเชิงปฏิบัติการ

1. การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน หมายถึงการบริหารจัดการและดำเนินงานตามภารกิจของโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาซึ่งกำหนดโดยการปฏิบัติตามขั้นตอนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน 6 ขั้นตอนซึ่งวัดจากระดับการปฏิบัติของโรงเรียนแต่ละชั้นก่อนด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้

1.1 การศึกษาและเตรียมการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การแต่งตั้งคณะทำงาน การให้ความรู้ความเข้าใจและการแต่งตั้งคณะกรรมการหรืออนุกรรมการเพื่อดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน

1.2 การวางแผนการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กระบวนการออกแบบกระบวนการทำงาน ประกอบด้วยการจัดทำข้อมูลพื้นฐาน การจัดทำมาตรฐานคุณภาพ การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การจัดทำแผนปฏิบัติการ การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงาน

1.3 การนำแผนการประกันคุณภาพภายในไปใช้ หมายถึง การนำแผนไปใช้ในการดำเนินงานต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาตามแผนที่วางไว้ซึ่งมีประสิทธิภาพประกอบด้วยทบทวนแผน การพัฒนาบุคลากร การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การดำเนินการประกันคุณภาพภายในกรณีพิเศษ กำกับ ติดตามและประเมินผล

1.4 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหมายถึง การประเมินผลการดำเนินงานด้วยตนเองเป็นการประเมินเพื่อสรุปความสำเร็จของการนำยุทธศาสตร์ไปใช้ ประกอบด้วย การเตรียมการ การตรวจสอบ การประเมิน การสรุปผลและ การรายงานผลการดำเนินงาน

1.5 การพัฒนาและการปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษา หมายถึง การนำข้อมูลสารสนเทศ ที่ได้จากการตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพการศึกษาไปพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย การพัฒนาและการปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา และการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้สูงขึ้น

1.6 การเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก หมายถึงการเตรียมความพร้อมและความมั่นใจของสถานศึกษา ที่จะรับการประเมิน เพื่อรับรองคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

1.7 การประสานงาน การสร้างความเข้าใจให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การเตรียมการด้านบุคลากร การเตรียมเอกสาร รายงาน สื่อ อุปกรณ์

2. การปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน หมายถึง ระดับการปฏิบัติของครูผู้สอนตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูซึ่งกำหนดโดยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 12 มาตรฐาน สอบวัดได้ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวประกอบด้วย

มาตรฐานดังนี้

- มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
- มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
- มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลลวาทที่เกิดแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีระบบ
- มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
- มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน
- มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
- มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาที่จัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายกและเป็นผู้ตอบแบบสอบถามการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน จำนวน 40 คน

4. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-3 และ ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

5. ครูผู้สอน หมายถึง **ครูที่ทำหน้าที่สอน** ช่วงชั้นที่ 3-4 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำนวน 40 โรงเรียน จำนวนครู 568 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม
 การปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
 จังหวัดนครนายก ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ

สมมติฐานการวิจัย

การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน
 ของครูผู้สอนในโรงเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการอ้างอิง ดังนี้

1. ผลการศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในนำไปใช้สำหรับปรับปรุงและ
 พัฒนาการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพซึ่งจะส่งผลให้

การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีมาตรฐานตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

2. ผลการศึกษากิจการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานของครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานปฏิบัติงานซึ่งจะส่งผลให้ผลการปฏิบัติงานมีคุณภาพตามมาตรฐาน

3. ผลการศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนกับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน นำไปอ้างอิงในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครูผู้สอนให้สอดคล้องกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน และเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประเมินจากองค์กรภายนอกต่อไป